

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllivs Cicero Mannvcciorvm Commentariis Illvstratvs antiquaeq. lectioni restitutus

Continens De Philosophia Volumen Secundum

Cicero, Marcus Tullius

Venetiis, 1583

In Q. Ciceronis De Petitione Consvlatvs Ad M Tvllivm Fratrem Librvm
Valerii Palermi Veronensis Commentarijs

[urn:nbn:de:gbv:45:1-770553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-770553)



I N
Q. C I C E R O N I S
D E . P E T I T I O N E
C O N S V L A T V S
A D . M . T V L L I V M . F R A T R E M
L I B R V M
V A L E R I I . P A L E R M I . V E R O N E N S I S
C O M M E N T A R I V S



NTER ceteros libros, qui, a Latinis scriptoribus editi, ad manus nostras peruenierunt, non postremum obtinere locum commentarium de petitione consulatus, statuendum est. Sive rem spectemus, siue rationem Latini sermonis. Continet quippe praeclaram ^{discretarum} magistratuum adipiscendorum, quae omnibus, qui in ciuilibus muneribus uersaturi sunt, magno usui esse possit. Et, quia de honore illo agit, qui omnium, qui Romae mandarentur, erat maximus; multarum rerum, quae ad Romanam historiam pertinent, notitiam affert non contemnendam. Est uero in primis Latine, et eleganter scriptum, et in illo aequabili genere, quo praecepta traduntur, tam presse, simul et plane, et tanto ordine adhibito, ut nihil purius, nihil dulcius legi possit. Cuius auctoritas esse apud nos non mediocri debet; uel propter tempora, quibus est scriptum; cum ad summum fastigium Latina iam lingua peruenerat: uel propter ipsum scriptorem, qui, quod eloquentissimi hominis frater erat, nihil non perfectum, et dignum domo Ciceronum uidetur emissurus fuisse. Ac uideo esse etiam, qui putent, non a Quincto, sed a Marco hoc opusculum esse conscriptum, et in fratris gratiam Quincti nomine diuulgatum. Quorum opinio, ni fallor, diuinatione potius quadam, quam certa ratione nititur. Ideoq. non est de eo magnopere altercandum. Mihi sane libet credere, huius libelli scriptorem Quinctum fuisse, quem in doctrina percipienda, non solum multum studij a pueritia posuisse testatur Marcus; sed et eundem alias ut poetam commendat, alias summis de rebus disputantem cum doctissimis uiris inducit. ita tamen, ut non uerear, quin a Marco fuerit perpurgatus, et expolitus: de quo eum in ipsius libri calce
Quinctus

Quintus rogarat: atque ideo, quasi ex Marci officina profectus, ita accipiendus est. Sed, siue hic, siue ille, siue uterque scripserit, parui refert: illud igitur satis; librum litterarum humaniorum studiosis perutilem fore. Atque, ut magis sit, nostris lucubratiombus, quo ad eius fieri potest, perpurgabitur, illustrabiturque. Sed interim pauca quaedam, tum de scriptore ipso, atque libelli inscriptione, tum de descriptionis genere, & scribentis consilio de more praefari consilium est.

Quintus igitur Cicero, frater fuit M. Tullij Ciceronis, Quintus dictus ab ordine nascendi, quod quinto loco esset natus. Fuit disciplina Stoicus, ut in lib. de diuinatione apparet. Fuit poeta, & Tragoedias scripsit, ut lib. 2. & 3. epist. ad ipsum. Romae praeturam adeptus est, & ex praetura in Asiam profectus, eam per triennium administravit, ut lib. 7. epist. ad eum. Fuit legatus Caesaris in Gallia, & ipsius Ciceronis in Cilicia; ut in epist. fam. Uxorem habuit Pomponiam sororem Attici, ut Nepos in Attici uita. Ex ea filium suscepit natura improbum, ut in ep. ad Att. Natura fuit ualde ad iracundiam propensus, ut ep. 1. ad ipsum. Statura autem parua, unde Scommma Ciceronis in illum de quo Macrobius lib. 2. cap. 3. Saturnalium. In bello ciuili secutus est cum M. Fratre Pompeium, ut ep. 12. lib. ij. ad Atticum. Occisus demum cum filio in proscriptione Triumuirali, ut Plutarch. in uita Ciceronis. Quo tempore quanta apparuerit alterius in alterum pietas, amorque, lege apud Dionem lib. 47.

De petitione consulatus inscribitur, quia, qua ratione petendus sit M. Ciceroni consulatus, ita, ut obtineatur, docet; Consulatus autem, non cuiusuis alius magistratus. nam hic maximus honor in rep. in eoq. maxime laborandum.

Spectat autem hoc praecipue Quintus, ut quidquid de eo dici possit, breuiter, & per capita quaedam complectatur, ut sic petenti fratri labor minuatur. Nam, quamquam haec praecipua aliqua ex parte, ad alios etiam, qui honores petant, transferri possunt, tamen ad Marcum proprie, & ad eius petitionem, uidentur pertinere, ut in fine libri dicitur.

Genus dicendi in hoc libro est subtile, & acutum, quali in docendo utendum esse dicunt oratores. In quo sit illustris breuitas, & sine magno ornatu, rectae, & acutae sententiae. Quinto autem subtilitatem orationis tribuit Cicero in 2. de orat.

Et, quoniam ad rerum intelligentiam plurimum lucis afferre putatur diuisio, capita quaedam praecipua totius operis nunc proponam. In extremo autem libro singula in suas partes distributa, diligentius in tabula describam. Diuiditur igitur hoc opusculum in Caput, ut sic loquar, Corpus, & Pedes. Idest in exordium, in ipsius rei tractationem, & conclusionem. Exordium illuc usque producit. CIVITAS QVAESIT &c. Inde incipiunt praecipua de petitione. Clauditur opus illic, HAEC SVNT &c. Sed de exordio, & clausula, suis locis. Tractatus ipse distinguitur in personam, quae petit, in rem, quae petitur, in locum, ubi petitur. & in singulis fere haec duo spectantur: impedimenta quae obstant, & rem difficiorem faciant; & quae subsidia aduersus impedimenta, ut negotium facilius reddatur, sint paranda.

Quintus



Q. CICERONIS

DE PETITIONE
CONSULATVS
AD M. FRATREM

LIBER



QUINTVS.



ETSI tibi omnia suppetunt, quae de petitione tua cogitanti. non ut aliquid ex ijs
consequi ingenio, aut usu homi- noui adijcerem, sed ut ea, quae in re dispersa, at-
nes, aut diligentia possunt: tamen ab amore nostro non sum- que infinita uiderentur esse, ratione, & distribu-
arbitratus alienum, ad te per- tionem sub uno adpectu ponerentur. Quamquam
scribere ea, quae mihi uenie- plurimum natura ualet, tamen uidetur in pauco-
bant in mentem, dies ac noctes rum mensium negotio posse simulatio naturam
uincere.

EXPLANATIO



VM hic liber suasionem quandam, & consilium contineat, quod uelit Quintus in petendo consulatu Marcum sequi, uidetur in eo genere scriptus, quod *συμβουλευτικόν* a consilio dando, appellant: Atque ideo praecepta, quae ad eam rem faciunt, diligenter sunt obseruata. principia in eo genere breuia esse debent, ut inquit Tullius in Partitionibus, quod non supplex, ut ad iudicem, uenit orator, sed horator, atque auctor. Hoc breue est. Proponere idem debet, quae mente dicat, quid uelit, quibus de rebus dicturus sit. Id ad amulum est factum. Tota denique oratio simplex, & grauis, & sententijs debet ornatior esse, quam uerbis. neque hoc quidem quisquam in hoc libello desiderat. Praeterea in ipso principio, non solum quo ad breuitatem, sed quo ad reliqua exordij propria munera, mire cum arte consensit scriptor. Si beneuolentiam quaeras; a M. Tullij persona, & sua, & unicuique uidere licet, optime caprat. si attentionem: rei utilitas proposita, eam per se parit. Si docilitatem; quae mox subsequetur, breuis diuisio, facillime comparabit.

ETSI tibi omnia. § In initium a causa, cur se ad scribendum contulerit, per ante occupationem. Nam, cum suadere, & dissuadere grauissimae personae sit, ut ait M. Tullius in lib. 2. de orat. & qui consilium suum de maximis rebus apud alterum exponit, sapienter se uideatur profiteri eo, apud quem exponit, ideo haec praetextenda est excusatio. Quae utitur ipse Marcus saepe in epist. & praecipue Sulpicius ad Ciceronem. lib. 4. fam. Quae in praesentia mihi in mentem uenerunt, decreui breui ad te perscribere. non quod ea te fugere existimem, sed quod forsitan, dolore impeditus, minus ea perspicias. SUPPETUNT. § Abunde adsunt. Cic. primo officiorum: Ad largiendum suppetunt copiae. QVAE consequi ingenio, aut usu homines, aut diligentia possunt. § Tria ponit, quibus homines periti rerum fiunt, & quorum praesidio nihil non bene possunt administrare. Ingenium, quod a natura habetur. Usus, qui est ab exercitatione. Diligentiam, qua utrumque perficitur. Quae conuenire uidentur cum tribus illis, quae ad inueniendum in dicendo oratori esse necessaria, dicebat M. Antonius lib. 2. de orat. Acumen nimirum, artem, & diligentiam. sic tamen, ut intelligamus pro arte, quae in dicendi ratione certa est, hic substitutum esse usum, qui in ciuilibus muneribus, in quibus ars non est, uim artis habet. INGENIO & usu. § Cicero ep. 16. lib. 13. Valet ingenio, habet usum. Ingenium, & diligentiam, in orat. pro P. Quintio. Quo minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiam

li comparau.

